

Тема. Адміністративні правопорушення. Злочини.

Мета:

Навчальна: формування предметних компетентностей: **когнітивний компонент** – розкрити зміст понять «адміністративне правопорушення», «кримінальне правопорушення», «кримінальний проступок», «злочин», пояснити їх види та ознаки, навчити розрізняти адміністративний проступок і злочин;

діяльнісно-процесуальний компонент – розвивати вміння працювати з нормативно-правовими документами, розв'язувати ситуації юридичного характеру), **аксіологічний компонент** – виховувати негативне ставлення до правопорушень), формувати правову компетентність школярів як учасників правовідносин.

формування ключових компетентностей: спілкування державною мовою, соціальна та громадянська компетентність (проявляти повагу до закону),

Розвиваюча:

удосконалювати вміння аналізувати та робити висновки, розв'язувати правові ситуації щодо адміністративних та кримінальних правопорушень неповнолітніх; корегувати знання отримані на попередніх уроках, удосконалювати навички роботи з Інтернет-ресурсам

Виховна:

сприяти формуванню правової культури учнів й неприйняття протиправної поведінки.

Основні поняття: адміністративне правопорушення, кримінальне правопорушення, кримінальний проступок, злочин.

Очікувані результати: учні зможуть:

- *пояснювати та застосовувати* поняття адміністративне правопорушення, кримінальне правопорушення, кримінальний проступок, злочин;
- *наводити приклади* адміністративних і кримінальних правопорушень;
- *розв'язувати* правові ситуації;

–висловлювати судження щодо адміністративної та кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Обладнання: підручник «Основи правознавства. 9 клас» О. Д. Наровлянський, Кодекс України про адміністративні правопорушення, витяги з нормативно-правових документів, картки із ситуаційними завданнями, мультимедійна презентація, ноутбук.

Тип уроку: комбінований - урок вивчення нового матеріалу

Хід уроку

Коли тюрми порожні, коли на східцях судів росте трава, – це означає, що державою керують. (Іспанська народна мудрість)

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Перевірка відсутніх та готовності учнів до уроку

II. ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

декілька учнів зачитують відповіді на домашнє завдання– інші учні аналізують та доповнюють.

III. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І УМІНЬ.

«Мікрофон.»

Розгляньте фото. Що на них спільного?

У ситуаціях на фото – правопорушення.

Фронтальна бесіда

Визначення понять: правопорушення, склад і види правопорушень, види шкоди, форми вини.

IV. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.Оголошення теми, визначення навчальних цілей.

Відомий історичний факт, відомий нам Наполеон Бонапарт заявив, що розроблений за його участю Цивільний кодекс «Вище всіх його сорока перемог!». І в цьому він має рацію. У будь-якому суспільстві повинні бути закони. Вивчити закони і навчитися застосовувати ці знання на практиці - основна мета наших уроків. Адже незнання закону не звільняє від відповідальності.

Девіз нашого уроку "Вчити право, щоб знати, знати, щоб застосовувати і жити гідно!"

Тема уроку Адміністративні правопорушення. Злочини.

1.План

1. Поняття адміністративного правопорушення.

Ознаки адміністративного проступку. Види.

2. Злочини.

Поняття та ознаки злочину. Види злочинів, кримінальний проступок.

Склад злочину.

2.Завдання: Визначте Ваші очікувані результати

Наше завдання - поглибити знання з теми **кримінального та адміністративного права** та закріпити навички практичного застосування отриманих знань.

V. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Вправа « Палітра емоцій»

1. Поняття адміністративного правопорушення.

1) Адміністративне право - це галузь права, яка регулює і охороняє **відносини у сфері державного управління**.

За порушення саме цієї галузі права настає адміністративна відповідальність.

До системи адміністративного законодавства входять:

Конституція України.

Кодекс України про адміністративні правопорушення (КПпАП), Укази та розпорядження Президента України.

Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України.

Закони України “Про міліцію“, “Про державну службу“, “Про звернення громадян”, “ Про місцеве самоврядування»,

– розпорядження міського голови про проведення місячника обладнання спортивних майданчиків; – наказ начальника міськвню про проведення атестації педагогічних працівників; – наказ Міністерства освіти «Про зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2023 році»

Закони, що регулюють питання державного управління та кодекси.

Укази та розпорядження Президента України.

Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України.

Міжнародні договори та угоди.

Акти центральних органів державної виконавчої влади України та АРК: міністерств, державних комітетів, Головних управлінь.

Акти місцевих державних адміністрацій.

Рішення рад та виконавчих органів місцевого самоврядування.

Адміністративні правопорушення надзвичайно різноманітні, вони можуть стосуватися будь-якої сфери людського життя.

До адміністративної відповідальності може бути притягнуто особу, яка досягла віку 16 років. Не може бути притягнутою до адміністративної відповідальності, особа, що внаслідок психічної хвороби, визнана недієздатною.

Робота з нормативно-правовими документами

2). Отже, адміністративне правопорушення – проступок. це – протиправна винна дія чи бездіяльність за яку передбачено адміністративну відповідальність. (записуємо в зошити поняття).

3). Ознаки адміністративного проступку **полягають у такому:**

Завдання: Розгляд схеми 36 на с. 153.(1хв)

– визначте ознаки адміністративного проступку (співвідношення з ознаками « Поступок»)

–Протиправність. Дія або бездіяльність визнається адміністративні ним проступком лише тоді, коли вона прямо порушує певну норму адміністративного законодавства.

–Шкідливість. Проступок завдає реальної шкоди особистості, суспільству, державі або створює загрозу заподіяння такої шкоди.

–Винність. Діяння визнається проступком лише за наявності вини (у вигляді умислу чи необережності) особи, яка це діяння вчинила.

–Адміністративна караність. Адміністративне законодавство встановлює вид і міру стягнення за здійснення адміністративного проступку.

Завдання : – Колективна робота. **Визначте** серед наведених ситуацій ті, які містять ознаки адміністративного проступку.

Учень запізнився на урок , юнак не придбав квиток у транспорті;
дівчина перейшла вулицю на червоне світло світлофора;
група підлітків брутально лається на вулиці; розпивали алкогольні напої у громадському місці, водій порушив правила дорожнього руху , невчасно отримав паспорт, дрібне хуліганство; не виконав домашнє завдання, розбив

вікно, появився на роботі в нетверезому стані, продаж товарів без необхідних документів, порушення комендантської години.

Правильні відповіді: юнак не придбав квиток у транспорті;

дівчина перейшла вулицю на червоне світло світлофора;

група підлітків брутально лається на вулиці;

Складіть піраміду адміністративних правопорушень які найчастіше скоюють неповнолітні.

Проступки за які відповідають неповнолітні.

4). Ми з'ясували, що адміністративне правопорушення несе певну шкоду.

Розгляд схеми 37 – с. 154

Яка це шкода? – Так це матеріальна, фізична, моральна шкода (Булінг).

До адміністративної відповідальності можуть притягуватися громадяни, яким виповнилося 16 років.

5). Склад адміністративного правопорушення

- об'єкт;
- об'єктивна сторона;
- суб'єкт;
- суб'єктивна сторона

Об'єкт адміністративного правопорушення - це суспільні відносини, врегульовані нормами адміністративного права, яким завдано шкоди адміністративним правопорушенням: громадський порядок, власність, права і свободи громадян, встановлений порядок управління.	Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення - це зовнішні ознаки та обставини які характеризують адміністративне правопорушення: дія або бездіяльність.
Суб'єкт адміністративного правопорушення - це особа, яка вчинила адміністративне правопорушення. Суб'єктом адміністративного правопорушення може бути <i>фізична особа, яка досягла 16-річного віку, та юридична особа незалежно від форми власності.</i>	Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення - внутрішнє (психічне) ставлення суб'єкта правопорушення до скоєного діяння і його шкідливих наслідків, яке виявляється у формі умислу або необережності.

6). Проаналізуйте правові ситуації .

Визначте об'єктивну сторону вказаних адміністративних правопорушень і доповніть таблицю

Адміністративне правопорушення	стаття КУпАП	об'єктивна сторона
1. Знищення або пошкодження лісових культур, сіянців або саджанців у лісових розсадниках	ст. 65	дія
2. Самовільне, без потреби, зупинення поїзда	ст. 109	
3. Невиконання особами, які перебувають на повітряному судні, розпоряджень командира судна	ст. 112	
4. Пошкодження споруд і пристроїв сигналізації та зв'язку	ст. 114	

Ладошка за №3

Завдання: Визначте склад адміністративного правопорушення

- Перехід вулиці пішоходами безпосередньо перед транспортними засобами
- Продаж рослин, занесених до Червоної книги.

(На вулиці підлітки голосно співали пісні, брутально ляялися, на зауваження перехожих не реагували або відповідали лайкою. їх затримав наряд поліції і з'ясувалося, що двом із затриманих по 14 років, одному — 15, а двом — 17 років. Визначте склад адміністративного правопорушення.)

Адміністративні правопорушення – **це злочин в мініатюрі.**

Фізкультхвилинка

Якщо ж завдана шкода є набагато більшою й суспільна небезпека набагато вища, то йтиметься про злочин.

2. Кримінальні правопорушення – Злочини.

План

Поняття та ознаки злочину. Види злочинів, кримінальний проступок.

Склад злочину.

А що таке злочин?

Злочин протиправне винне діяння (дія чи без діяльність), скоєне особою, яка може нести відповідальність, і передбачене Кримінальним кодексом України.

Джерело – **єдине джерело:**

Кримінальний кодекс України (Загальна та Особлива частини).

Завдання: Робота з підручником п.2 с.155-156

Складання схеми ознаки злочину учнями

Ознаками злочину є:

- **суспільна небезпека** — завдає істотної шкоди, втрати або створює загрозу такої шкоди суспільним відносинам, які охороняються законом. Характер та ступінь суспільної небезпеки визначаються низкою об'єктивних та суб'єктивних ознак злочину: способом його здійснення, тяжкістю заподіяної шкоди, місцем, часом, умовами, засобами здійснення, формою провини, мотивом, метою (посягання на життя чи здоров'я, майно людини, суспільні відносини тощо);
- **винність** (психічне ставлення людини до своїх дій чи наслідків дій, можлива у формі умислу або необережності);
- **караність** (за будь-який злочин передбачено конкретний вид та міру покарання);
- **кримінальна протиправність** — передбаченість суспільно небезпечного діяння кримінальним законом — конкретною статтею особливої частини ККУ.

Дія чи бездіяльність, яка не розглядається ККУ, не може бути визнана злочином і не може тягти за собою кримінальну відповідальність

Завдання: Порівняйте ознаки злочину та ознаки адміністративного правопорушення. Чим вони відрізняються? В чому різниця між злочином і адміністративним проступком?

- **Визначити спільне та відмінне в ознаках злочину та проступку. Результати порівняння оформити у вигляді запропонованої таблиці.**

Зразок:

Критерії для порівняння	злочин	проступок
Протиправність	?	+
Наявність вини	+	?
Шкідливість	+	?
Суспільна небезпека	?	?
Велика шкода	+	—
Передбачене ККУ	?	?
Караність	?	+

Висновки: відрізняє ступень суспільної небезпеки та рівень шкоди. Яку вони завдають. Особливістю злочинів є те, що вони можуть встановлюватися **виключно ККУ**, жоден інший нормативно – правовий акт не може запровадити

кримінальну відповідальність за будь – які дії, злочин містить **в собі суспільну небезпеку**.

Склад злочину

Склад злочину — це сукупність об’єктивних і суб’єктивних ознак, що визначають суспільно небезпечне діяння як злочин. Елементи складу злочину:

Суб’єкт — фізична особа, що досягла певного віку і є осудною.

Об’єкт — конституційний устрій України, власність, громадський порядок, довкілля, права і свободи людини і громадянина тощо.

Суб’єктивна сторона — внутрішня, психічна діяльність особи, яка вчинила злочин: вина, мотив, мета злочину.

Об’єктивна сторона — зовнішнє вираження злочину: діяння (дія чи бездіяльність); суспільно небезпечні шкідливі наслідки, причинний зв’язок між діянням та його наслідками; час, місце, засоби, обставини тощо.

Об’єкт злочину – це ті суспільні відносини, на які посягає злочин, завдаючи їм певної шкоди, і які поставлені під охорону кримінальним: конституційний устрій України, власність, громадський порядок, довкілля, права і свободи людини і громадянина – життя, здоров’я.	Об’єктивна сторона – це зовнішній прояв злочинного діяння, що характеризується суспільно небезпечними наслідками, причинним зв’язком між діянням і суспільно небезпечними наслідками (дія, місце, час, засоби).
Суб’єкт — фізична особа, що досягла певного віку і є осудною. тобто під час вчинення злочину могла усвідомлювати свої дії і керувати ними. Особа з 16 років	Суб’єктивна сторона — внутрішня, психічна діяльність особи, яка вчинила злочин: вина, мотив, мета злочину. Вина — психічне ставлення особи до вчиненої дії чи бездіяльності та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності .

Увага!!! З 24 лютого 2022 року, відповідно до Закону України "Про правовий режим воєнного стану", в Україні введено режим воєнного стану!

У зв'язку з чим порядок здійснення кримінального провадження відбувається з урахування змін до КПК України, внесеними відповідно до Закону України "Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо

удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану" від 14 квітня 2022 року № 2201-IX

Види злочину

За мотивами вчинення розрізняють злочини:

- корисливі (викрадення, хабарництво);
- вчинювані за мотивом помсти (вбивство);
- вчинювані з хуліганських спонукань.

Кримінальні правопорушення поділяються на кримінальні проступки і злочини. Після внесення змін до ККУ було виключено поняття злочин середньої тяжкості, а всі злочини, які раніше так класифікувалися, вважатимуться нетяжкими.

Кримінальні правопорушення в ККУ поділяються на:

- кримінальні проступки (основне покарання не пов'язане з позбавленням волі, а штраф не перевищує 3 000 нмдг);
- злочини невеликої тяжкості (основне покарання — до 5 років позбавлення волі або штраф до 10 000 нмдг);
- тяжкі злочини (основне покарання — до 10 років позбавлення волі або штраф до 25 000 нмдг);
- особливо тяжкі злочини (основне покарання — понад 10 років позбавлення волі або штраф понад 25 000 нмдг).

Залежно від ступеня тяжкості злочини поділяються на

злочини невеликої тяжкості — позбавлення волі до 2 років, штраф в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (51 тис.)

середньої тяжкості — штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років.

тяжкі — штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше десяти років.

та особливо тяжкі — покарання у виді штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення волі на строк понад десять років або довічного позбавлення волі.

Кримінальним проступком є передбачене Кримінальним Кодексом України діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі.

У чому різниця між злочинами невеликої тяжкості і проступком? Головним чином, у покаранні. Якщо до 1 липня 2020 року до "легких" належали злочини, за які передбачено до 51 тисяч грн штрафу та/або до 2 років позбавлення волі, то проступки передбачають такий же рівень штрафу, але вже без тюремного терміну

перелік кримінальних проступків (станом на 01 липня 2020 року):

- умисне легке тілесне ушкодження (ч.1, 2 ст.125 КК України);
 - побої та мордування (тільки ч.1 ст.126 КК України);
 - погроза вбивством (тільки ч.1 ст.129 КК України);
 - розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст.132 КК України);
 - примушування до стерилізації без добровільної згоди потерпілої особи (ч.4 ст.134 КК України);
 - ненадання допомоги хворому медичним працівником (тільки ч.1 ст.139 КК України);
 - насильницьке донорство (тільки ч.1 ст.144 КК України);
 - незаконне розголошення лікарської таємниці (ст.145 КК України);
 - експлуатація дітей (тільки ч.1 ст.150 КК України);
 - примушування до вступу в статевий зв'язок (тільки ч.1, 2 ст.154 КК України);
- порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації чи агітації

Проаналізуйте правові ситуації .

1. Оцініть злочини за ступенем тяжкості і визначте їх вид, використовуючи отримані знання з теми. Доповніть таблицю.
2. Поміркуйте і спробуйте визначити об'єкт указаних у таблиці злочинів.

Витяг з Кримінального кодексу України	Вид злочину
Стаття 150. Експлуатація дітей 1. Експлуатація дитини, яка не досягла віку, з якого законодавством дозволяється працевлаштування, шляхом використання її праці — карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років, із позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років	злочин невеликої тяжкості
Стаття 115. Умисне вбивство 1. Вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, — карається позбавленням волі на строк від семи до п'ятнадцяти років	
Стаття 150-1. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом 1. Використання батьками або особами, які їх замінюють, малолітньої дитини для заняття жебрацтвом (систематичного випрошування грошей, речей, інших матеріальних цінностей у сторонніх осіб) — карається обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк	
Стаття 183. Порушення права на отримання освіти 1. Незаконна відмова у прийнятті до навчального закладу будь-якої форми власності — карається штрафом до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	

- Визначте вид злочину №2
- Об'єкт злочину

VI. ПІДСУМКИ УРОКУ

Вчитель:

Як ви вважаєте, чи знадобляться вам одержані знання?

Підведення підсумків уроку.

- 1) Що нового ви дізналися на уроці? Що було корисним? Що стане в нагоді в майбутньому?

Як ви думаєте, з яких причин неповнолітні найчастіше здійснюють правопорушення?

- Чи можна вважати незнання закону виправданням вчинення правопорушення?
- Які наслідки вчинення правопорушень для самих підлітків, для суспільства?
- Чи згодні ви з думкою, що адміністративні правопорушення можуть передувати кримінальним злочинам?
- Як запобігти скоєнню правопорушень? Яка роль батьків? Школи? Самих підлітків?

Слід зазначити, що правопорушення менш загрозливі чим злочини, але їх учинення часто передує кримінальним злочинам.

VII. Рефлексія

Виставлення оцінок.

Оцінювання та самооцінка.

Коментар щодо кількості балів.

VIII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

Опрацювати § 21, вивчити нові поняття, виконати завдання на с. 156 на вибір:

- відповідальний учень – завдання 4
- «юрист» – завдання 8.